

ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจ ของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Psychological Factors Related To Approached Of Religious Practice Of
The Fourth Year Student At Mahachulalongkornrajavidyalaya University

เจษฎากานต์ กองทา

สาขาจิตวิทยาเพื่อการพัฒนามนุษย์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต ด้านทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต และแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยากับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2552 จำนวน 165 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยทางจิตวิทยาการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .9392 แบบสอบถามปัจจัยทางจิตวิทยาทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .9261 และแบบสอบถามแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจที่มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .9649 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต มีทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจ อยู่ในระดับสูงมาก
2. ปัจจัยทางจิตวิทยาการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต และทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ : ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้อง แนวทางการปฏิบัติศาสนกิจ พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

The purposes of this thesis were: 1) to study the following psychological factors: self-efficacy in religious activities performing, attitudes towards religious activities performing, and religious performing practices of the fourth-year Buddhist monk students and 2) to study the relationship between the psychological factors and religious performing of the fourth-year Buddhist monk students. The 165 subjects of study were the fourth-year Buddhist monk students of Mahachulalongkornrajavidyalaya University in the academic year 2009. The research instruments were a questionnaire of self-efficacy in terms of religious activities performing, a questionnaire of attitude towards religious activities performing, and a questionnaire of religious performing practices with reliability coefficient of .9392, .9261, and .9649 respectively. The data were analyzed by percentage, mean, standard deviation, and Pearson-product moment correlation coefficient.

The research results were as follows:

1. Self-efficacy in religious activities performing, attitude towards religious activities performing, and religious performing practices of the fourth-year Buddhist Monk Students were perceived very high.
2. Positive correlation was found between the psychological factors: self-efficacy in religious activities performing and attitude towards religious activities performing and their religious performing practices at statistically significant level of .01.

Keywords: Psychological Factors Related, Approached Of Religious Practice, The Fourth Year Student At Mahachulalongkornrajavidyalaya University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

86

ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรปัตตานีในอดีตนั้น มีพัฒนาการสำคัญ 3 ช่วง คือ 1) ปัตตานีสันติอาณาจักรลังกาสุกะในห้วงอารยธรรมฮินดู-พุทธ หรือฮินดู-ชวา (ก่อนคริสต์ศตวรรษ 535 ปี - ค.ศ.1500) 2) ปัตตานีสันติอาณาจักรลังกาสุกะในห้วงอารยธรรมอิสลาม (ค.ศ.1500-1808) และ 3) ปัตตานีในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของอาณาจักรสยาม (ค.ศ.1808) ทั้ง 3 ช่วงดังกล่าวเกิดการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของอำนาจการปกครอง และการขยายอาณาเขตหลายครั้ง ในปัจจุบันอำนาจต่างๆ ที่แผ่เข้ามาปกครองปัตตานี ไม่ได้ทำให้คนปัตตานีละทิ้งบ้านเมืองจนหมด มีบางกลุ่มเท่านั้นที่อพยพออกไปพึ่งพิงประเทศเพื่อนบ้าน และไม่ว่าอาณาจักรสยามจะพยายามเปลี่ยนหรือผสมกลมกลืนคนปัตตานี หรือคนไทยมุสลิมให้เข้ากับสังคมไทยแบบส่วนกลางก็ไม่สามารถทำได้มากเท่าไร เป็นส่วนน้อยที่จะเปลี่ยนเข้ากับสังคมไทยแบบส่วนกลาง เนื่องจากชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดภาคใต้ มีความสำนึกเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ที่อยู่ในความรู้สึกนึกคิดของชาวไทยมุสลิมใน 3 จังหวัดภาคใต้ ทำให้ชาวไทยมุสลิม แต่ละรุ่นเล่าสู่กันต่อๆ ไปด้วยความขยอและภูมิใจ (สุภาศพรณ ตั้งตรงไพโรจน์ : 2549)

จากการที่ภาครัฐพยายามเปลี่ยนหรือผสมกลมกลืนคนปัตตานีหรือคนไทยมุสลิมให้เข้ากับสังคมไทยแบบส่วนกลาง ไม่สามารถทำได้มากเท่าไร ปัญหาใน 3 จังหวัดภาคใต้ ก็เริ่มสะสมความขัดแย้งระหว่างชนสองกลุ่ม คือชาวมลายูมุสลิมฝ่ายหนึ่ง และเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลกับชาว

ไทยพุทธอีกฝ่ายหนึ่ง ความขัดแย้งนี้เกิดจากความแตกต่างของลักษณะเกือบทุกด้านของชนสองกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ รวมทั้งลักษณะทางศาสนา วัฒนธรรม และภาษาลักษณะทั้งสามประการนี้ ทำให้เกิดภาวะทางจิตวิทยาของกลุ่ม คือ การแบ่งพวกในแง่พวกเขาและพวกเรา ภาวะทางจิตวิทยานี้ทำให้เกิดความตึงเครียดในลักษณะต่างๆ โดยความตึงเครียดนี้มีความเข้มข้นมากขึ้น เมื่อผสมเข้ากับปัญหาเรื่องกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ กลุ่มอิทธิพล กลุ่มขบวนการต่างๆ ตลอดจนความไม่เท่าเทียมกันที่ได้รับจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจในแต่ละสมัย จนปัญหาที่สะสมมานานเกิดความรุนแรงขึ้น หลังเหตุการณ์ปล้นปืนเมื่อเดือนมกราคม พ.ศ.2547 ปัญหาความขัดแย้งดูเหมือนจะรุนแรงขึ้นและไม่มีทีท่าว่าจะสงบลง ความขัดแย้งเริ่มบานปลาย โดยมีเหตุการณ์ลอบทำร้าย วางเพลิง วางระเบิดก่อการร้าย และจลาจลเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง สถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ชาวบ้านมีชีวิตอยู่อย่างเหมือนไม่รู้ชะตากรรมของตัวเองว่าเมื่อใดจะต้องตกเป็น เป้าหมายของกลุ่มก่อความไม่สงบ (อารง สุทธา- ศาสน์, 2524)

สำหรับคนที่นับถือศาสนาพุทธนั้น พระสงฆ์จึงเป็นเสมือนที่พึ่งทางใจ เป็นศูนย์รวมในการยึดเหนี่ยวจิตใจ แต่หลายครั้งที่กลุ่มผู้ก่อความไม่สงบได้ทำร้ายพระสงฆ์และวัด จนเป็นเหตุให้วัดในหลายพื้นที่ถูกทอดทิ้งไม่มีพระจำพรรษา เพราะไม่มั่นใจในความปลอดภัย ด้วยความห่วงใยพระพุทธรูปศาสนาในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ จึงทรงมีพระราชเสาวนีย์ ต้องการให้แต่ละวัดในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีพระสงฆ์ลงไปจำพรรษา

ให้ครบจำนวนเพื่อเป็นที่พึ่งทางใจให้แก่ประชาชนในพื้นที่ โครงการพระสงฆ์นำชัยคุ้มภัยใต้ จึงเกิดขึ้น โครงการพระสงฆ์นำชัยคุ้มภัยใต้ เป็นโครงการที่นำพระสงฆ์ลงพื้นที่มาจำพรรษายังวัดต่างๆ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยให้เปิดโอกาส = ให้พระนิสิตปีที่ 4 ซึ่งจะเป็นพระนิสิตที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีสุดท้ายทั้ง 4 คณะ ประกอบด้วย คณะพุทธศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ คณะครุศาสตร์ ให้ไปปฏิบัติศาสนกิจ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้พระนิสิตเลือกที่จะไปปฏิบัติศาสนกิจตามความสมัครใจ โดยไปปฏิบัติศาสนกิจเป็นเวลา 1 ปี เมื่อจบหลักสูตร 4 ปีแล้ว

การจะไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้นั้น พระนิสิตจะต้องมีความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ การรับรู้ความสามารถของตน ทักษะ ความมุ่งมั่น ความเสียสละ เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลสำคัญที่ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้ที่จะไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งจะทำให้การปฏิบัติงานง่ายขึ้น เนื่องจากมีแนวทางที่บ่งชี้ เกี่ยวกับหลักการปฏิบัติศาสนกิจได้เป็นอย่างดี

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ประกอบกับผู้วิจัยเคยประสบและผ่านช่วงเวลา ที่จะต้องตัดสินใจไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ผู้วิจัยมีความมุ่งมั่น ต้องการศึกษาดังปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับมหาวิทยาลัยของสงฆ์ และหน่วยงานของ

รัฐที่มีหน้าที่วิเคราะห์/วิจัยทางการศึกษา พระสงฆ์และบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำผลการวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงเป็นฐานข้อมูลสำหรับนำไป ประยุกต์ในการศึกษาวิจัยเชิงลึก (In-depth) สำหรับนักวิจัยทางจิตวิทยาและผู้สนใจต่อไปในอนาคต

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจและด้านทัศนคติการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และเพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจและด้านทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิตกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

88

1. แนวทางการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ ตามหลักปฏิบัติของพระสงฆ์ หรือหน้าที่ที่ได้รับ มอบหมายให้บรรลุดัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ได้ ตั้งไว้ซึ่งเป็นประโยชน์แก่อุทิศพระพุทธศาสนา และ เป็นประโยชน์ต่อสังคมใน 3 จังหวัดชายแดนภาค ใต้

1.1 ด้านกิจสงฆ์ของพระนิสิต หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของพระนิสิตในการเป็นผู้นำ ชุมชนทางด้านจิตใจ ส่งเสริมศีลธรรม สติปัญญา ให้ความรู้ ส่งเสริมให้ชุมชน เผยแพร่คำสั่งสอนที่ถูก ต้องแก่ชุมชน แนะนำประชาชนในท้องถิ่นให้เห็นลู่ ทางในการพัฒนาด้านวัตถุที่เหมาะสม เป็นผู้ ประสานการรวมตัวของคนในชุมชน เพื่อให้เกิด ความสุขของคนในชุมชนและสังคม

1.2 ด้านการพัฒนาชุมชน หมายถึง การสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ชุมชนในด้านการ ศึกษา เศรษฐกิจ สาธารณสุข ศิลปวัฒนธรรม การเมืองการปกครอง โดยยึดหลักความร่วมมือ ระหว่างพระสงฆ์กับประชาชน สนับสนุนให้ ประชาชนเกิดการริเริ่มวางแผนลงมือปฏิบัติ ด้าน ตนเองโดยใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่อยู่ในชุมชนนั้น ให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนมากที่สุด

2. การรับรู้ความสามารถของตนในการ ปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต หมายถึง การที่พระ นิสิตรับรู้เกี่ยวกับความสามารถของตนเอง ในการ ทำงานและความคาดหวังเกี่ยวกับผลการปฏิบัติสา สนกิจว่าจะเกิดขึ้นได้ในระดับใด เพื่อจะได้นำความ รู้ของตนเองมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการ การเทศนา ด้านการเกษตร ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้าน วิชาการ ด้านงานช่าง ด้านการปกครอง และด้าน การจัดการ

2.1 การรับรู้ความสามารถของตน ด้านกิจสงฆ์ของพระนิสิต หมายถึง การที่พระนิสิต รับรู้ความสามารถของตนเองในการจัดการในการ ประกอบกิจสงฆ์และกิจกรรมหน้าที่ที่พึงกระทำ ด้านการเผยแผ่คำสั่งสอนทางพุทธศาสนา ด้านการ ปฏิบัติกิจในการสืบทอดพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิด ประโยชน์สูงสุดต่อ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 การรับรู้ความสามารถของตน ด้านการพัฒนาชุมชนของพระนิสิต หมายถึง การรับรู้ความสามารถของตนในการจะช่วยเหลือ พัฒนาและส่งเสริมให้ชุมชนให้มีความเจริญโดย ใช้ความสามารถของตน หากพระนิสิตรับรู้ความ สามารถที่ตนมีอยู่ ก็จะทำกิจกรรมนั้นให้เกิดประ- โยชน์สูงสุดต่อชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้

3. ทักษะในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต หมายถึง มุมมอง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อ เกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดน ภาคใต้ ซึ่งจะเห็นได้จากปฏิกิริยาตอบโต้ทางบวก (ชอบ) หรือทางลบ (ไม่ชอบ) ของพระนิสิตในการ ปฏิบัติศาสนกิจ อาจจะมีมุมมองความคิดเห็นในด้าน ทักษะด้านความรู้ ทักษะด้านข้อมูลข่าวสาร ทักษะด้านทางสังคม ทักษะด้านการจัดการ และ ทักษะด้านประสบการณ์ที่ผ่านมาของพระนิสิต

3.1 ทักษะด้านกิจสงฆ์ของพระ นิสิต หมายถึง มุมมองความคิดเห็น ความรู้สึก และ ความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจหรือในการ ประกอบกิจสงฆ์ โดยมีทักษะการเผยแผ่คำสั่ง สอนทางพุทธศาสนา ด้านการปฏิบัติกิจในการ สืบทอดพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ต่อ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ การปฏิบัติศาสนกิจ ใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นไปในแง่บวก ก็จะ

ส่งผลให้พระนิสิตสามารถปฏิบัติกิจต่างๆได้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์และบรรลุผลอย่างมีความสุข แต่หากเป็นแง่ลบ อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ เนื่องจากมีความคิดและความเชื่อที่ไม่ดีอาจเป็น อุปสรรคในการปฏิบัติศาสนกิจ

3.2 ทศนคติด้านการพัฒนาชุมชนของพระนิสิต หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึก และความเชื่อเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ทศนคติจะเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนของพระนิสิตในการพัฒนาชุมชนใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้หลักธรรม คำสอนทางพระพุทธศาสนาเข้ามามีส่วนช่วยในการพัฒนาชุมชนให้ดีและใช้ความรู้ ความสามารถที่พระนิสิตมีในการพัฒนาเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะพุทธศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ จำนวน 280 รูป

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย คณะพุทธศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ และคณะครุศาสตร์ จำนวน 165 รูป ที่ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ประกอบด้วย

2.1.1 การรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต

2.1.2 ทศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต

2.2 แนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ ระยะเวลาการครองสมณะเพศ คณะที่ศึกษา

ตอนที่ 2 แบบวัดตัวแปรทางจิตวิทยาสร้างเป็นมาตราประเมินค่ามี 5 ระดับ โดยแยกเป็น

1) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต ซึ่งแยกออกเป็นด้านย่อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจสงฆ์ของพระนิสิต ด้านการพัฒนาชุมชน มีข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9392

2) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัด ชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต ซึ่งแยกออกเป็น ด้านย่อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจสงฆ์ของพระนิสิต ด้านการพัฒนาชุมชน มีข้อคำถาม จำนวน 17 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9261

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งแยกออกเป็นด้านย่อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านกิจสงฆ์ของพระนิสิต ด้านการพัฒนาชุมชน มีข้อคำถาม จำนวน 21 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ .9649

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยติดต่อกับทางเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อที่จะนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเข้าพบกับคณบดีคณะมนุษยศาสตร์ คณบดีคณะพุทธศาสตร์ คณบดีคณะสังคมศาสตร์ และคณบดีคณะครุศาสตร์ เพื่อที่จะขออนุญาตเก็บข้อมูลและขอความช่วยเหลือจากคณบดี

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างไว้และหาคุณภาพแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างในระหว่างวันที่ 1 มีนาคม 2553 ถึงวันที่ 30 มีนาคม 2553 โดยแจกไป 165 ชุด ได้กลับคืนมา 165 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปแจกให้พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยด้วยตนเองและขอความร่วมมือในการกรอกข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการวิเคราะห์และได้ทราบถึงปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช-

วิทยาลัย และรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง จึงได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากกลุ่มตัวอย่าง โดยได้แบบสอบถามคืนทั้งหมด

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้คืนทั้งหมด มาตรวจสอบพบว่าทุกฉบับครบถ้วนสมบูรณ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมา วิเคราะห์หาค่าทางสถิติ ตามลำดับดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. หาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยากับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจ โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation)

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีปัจจัยทางจิตวิทยาการรับรู้ ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตโดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.65$) อยู่ในระดับสูงมาก โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.1.1) พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีการรับรู้ความสามารถของตนด้านกิจสงฆ์ โดยรวม ($\bar{X} = 3.64$) อยู่ในระดับสูงมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระนิสิตชั้นปีที่ 4 สามารถคิดอย่างเป็นระบบโดยตระหนักถึงงานที่ตนรับผิดชอบ เพื่อช่วยให้การทำงานในหน่วยงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.79$) อยู่ในระดับมาก และสามารถไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดภาคใต้ ซึ่งจะทำให้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นลด

ลง เป็นข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด $\bar{X} = 3.35$)
อยู่ในระดับปานกลาง

1.1.2) พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีการรับรู้
ความสามารถของตนด้านพัฒนาชุมชนโดยรวม
($\bar{X} = 3.67$) อยู่ในระดับสูงมาก หากพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่า พระนิสิตชั้นปีที่ 4 สามารถนำความ
รู้ การเกษตรมาให้แก่ชุมชน เพื่อให้ประชาชนใน
ชุมชนมีความรู้ในการทำการเกษตรที่ถูกต้อง และ
ประหยัดทรัพยากร อยู่ในระดับสูงมาก โดยมี
ค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.76$) และสามารถบูรณะ
ซ่อมแซมถาวรวัตถุภายในวัดและอุปกรณ์ต่างๆ
ที่เสียหาย อยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด
($\bar{X} = 3.52$)

1.2 พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีปัจจัยทางจิต-
วิทยาต้านทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3
จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.83$)
อยู่ในระดับสูงมาก โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.2.1) พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติ
การปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านกิจสงฆ์โดยรวม ($\bar{X} = 3.82$) อยู่ในระดับสูงมาก
หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า พระนิสิตชั้นปีที่ 4
มีทัศนคติการไปปฏิบัติศาสนกิจ ทำให้สามารถ
มอบหมายงานให้กับบุคคลในทีมงานได้อย่าง
เหมาะสมและเท่าเทียมกันกับการไปปฏิบัติ
ศาสนกิจจะทำให้ได้รับข่าวสารข้อมูลเพิ่มขึ้น ซึ่ง
จะทำให้เป็นคนคิดทันโลกและทันสมัย อยู่ในระดับ
สูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.93$) และการ
ไปปฏิบัติศาสนกิจทำให้ครอบครัวมีความภาคภูมิใจ
และได้รับการยกย่องจากสังคมกับ การได้ไปปฏิบัติ
ศาสนกิจสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ทำให้ข้าพเจ้า
เกิดจิตสำนึกที่ดีในการดำรงชีวิต อยู่ในระดับสูงมาก
โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.75$)

1.2.2) พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติ
การปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้
ด้านพัฒนาชุมชนโดยรวม ($\bar{X} = 3.85$) อยู่ในระดับ
สูงมาก หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การไป
ปฏิบัติศาสนกิจสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
ทำให้ข้าพเจ้ามีความเสียสละเพื่อประโยชน์ต่อ
สังคม อยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด
($\bar{X} = 3.96$) และการไปปฏิบัติศาสนกิจ ทำให้
ข้าพเจ้ามีความรู้ ประสบการณ์ และนำไปใช้เป็น
ประโยชน์แก่สังคมได้ อยู่ในระดับสูงมาก โดยมี
ค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.76$)

1.3 พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีแนวทางการ
ปฏิบัติศาสนกิจโดยภาพรวม ($\bar{X} = 3.80$) อยู่ใน
ระดับสูงมาก โดยแบ่งออกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

1.3.1) พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีแนวทาง
การปฏิบัติศาสนกิจด้านกิจสงฆ์ของพระนิสิต
โดยรวม ($\bar{X} = 3.34$) อยู่ในระดับปานกลาง หาก
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติศาสนกิจใน
การสอนศีลธรรมในโรงเรียน เพื่อปลูกฝังให้
นักเรียนมีศีลธรรมอันดีงาม อยู่ในระดับสูงมาก
โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.85$) และการออก
บิณฑบาตทุกเช้าแม้สถานการณ์จะไม่สงบ เพื่อ
สร้างขวัญและกำลังใจแก่พุทธศาสนิกชน อยู่ใน
ระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.69$)

1.3.2) พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มีแนวทาง
การปฏิบัติศาสนกิจด้านพัฒนาชุมชนโดยรวม
($\bar{X} = 3.84$) อยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่า ใส่ใจต่อการให้ความร่วมมือกับคณะ-
สงฆ์ในการปฏิบัติงานพัฒนาคุณธรรมแก่ประชาชน
อยู่เสมออยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด
($\bar{X} = 4.07$) อยู่ในระดับมากที่สุด และสร้าง
บรรยากาศ เพื่อกระตุ้นให้บุคคลอื่นเกิดความคิด
สร้างสรรค์ในการทำงานให้สูงกว่ามาตรฐานกับ

เสียสละในการให้ความช่วยเหลือพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนที่ทุกข์ยาก อยู่ในระดับสูงมาก โดยมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.73$)

1.4 ปัจจัยทางจิตวิทยาการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจ และทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .741 และ .887 ตามลำดับ

1.5 ปัจจัยทางจิตวิทยาการรับรู้ความสามารถของตนด้านกิจของสงฆ์ การรับรู้ความสามารถของตนด้านการพัฒนาชุมชน ทัศนคติด้านกิจของสงฆ์ และทัศนคติด้านการพัฒนาชุมชน มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .723 -.865

2. อภิปรายผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ผลการวิจัยสามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 คือ "เพื่อศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจ และด้านทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้และเพื่อศึกษาแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" มีดังนี้

2.1.1) ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต โดยภาพรวมพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในระดับสูงมาก แสดงว่าพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจว่ามีความสามารถด้านการเทศนา ด้านการเกษตร ด้านการใช้เทคโนโลยี ด้านวิชาการ ด้านงานช่าง ด้านการปกครอง และด้านการจัดการได้เป็นอย่างดี ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก อย่างไรก็ตาม การรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตโดยภาพรวม พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย บ่งบอกว่าพระนิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนว่าสามารถที่จะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ที่ลำบากใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ให้มีความสุข ถึงแม้ว่าสถานการณ์ยังไม่สงบแต่ท่านก็ยังมีความเสียสละเพื่อที่จะรักษาไว้ซึ่งพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎี Bandura ที่กล่าวไว้ว่า (Bandura, 1978 : 344-356) บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองสูง มักจะมีความคาดหวังในผลลัพธ์จากกิจกรรมหรือพฤติกรรมสูงไปด้วย ขณะที่บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองต่ำมักจะมีคาดหวังในผลลัพธ์จากกิจกรรมหรือพฤติกรรมในระดับปานกลางหรือต่ำไปด้วยเช่นกัน

2.1.2) ปัจจัยทางจิตวิทยาด้านทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิตในภาพรวม พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ อยู่ในระดับสูงมาก แสดงว่าพระนิสิตมีความ

รู้สึกที่ดีการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนมุมมองความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น มีความรู้สึกชอบการปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก ซึ่งจะเห็นได้จากปฏิกิริยาว่า รู้สึกชอบช่วยเหลือสังคม เป็นขวัญกำลังใจประชาชนในชุมชน เป็นผู้รักษาวินัยธรรมและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีความเสียสละ เชื่อในความสามารถของตนเองว่า ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกันและการปฏิบัติกิจในการสืบทอดพระพุทธศาสนาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งไม่แปลกอะไรเลยกับการที่พระนิสิตรู้หน้าที่ของตัวเองว่า เสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับกรองแก้ว อยู่สุข (2537:31) ที่กล่าวไว้ว่า การสะท้อนความรู้สึกของบุคคลว่าพอใจหรือไม่พอใจเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ เช่น งาน บุคคล วัตถุ หรือเหตุการณ์ ทักษะที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่กระตุ้นให้เกิดพฤติกรรม การที่บุคคลแสดงท่าทีอย่างใดอย่างหนึ่งนั้นเขาอาจไม่รู้ตัว ทั้งนี้เพราะเกิดความเคยชิน ทักษะจึงมีลักษณะเป็นระดับความรู้สึกทางจิตที่มีต่อสิ่งต่างๆ และจะเห็นได้จากปฏิกิริยาโต้ตอบว่า ชอบหรือไม่ชอบ

2.1.3) แนวทางการปฏิบัติศาสนกิจพบว่า พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยมีการปฏิบัติศาสนกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ การปฏิบัติศาสนกิจ ด้านกิจสงฆ์ของพระนิสิตอยู่ในระดับปานกลาง และการปฏิบัติศาสนกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้านการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูงมาก ซึ่งถ้าปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

มีน้อยที่สุด ก็จะมีการปฏิบัติศาสนกิจน้อยที่สุด ฉะนั้นการไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็จะมีพระนิสิตปฏิบัติงานน้อย เพราะว่าการรับรู้ความสามารถของตนของพระนิสิต และทัศนคติอยู่ในระดับที่น้อยที่สุด อย่างไรก็ตาม การไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นสิ่งที่สำคัญต่อพระนิสิต เพราะว่าพระนิสิตเป็นพระที่ได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีเพื่อที่จะช่วยเหลือผู้ที่ลำบาก ขาดที่พึ่งทางใจ และเป็นหน้าที่ที่พระนิสิตต้องปฏิบัติ แต่ถ้าปัจจัยทางด้านจิตวิทยา ได้แก่ ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ และทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มีน้อยที่สุด ก็จะมีการปฏิบัติศาสนกิจน้อยที่สุด ซึ่งจะเป็นปัญหาทำให้ไม่มีพระสงฆ์จำพรรษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ดังนั้น เราต้องสนับสนุนปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อที่จะดำรงไว้ซึ่งพระพุทธศาสนาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ Bandura ที่ได้กล่าว ไปแล้วในข้อ 2.1.1 (Bandura, 1978 : 344-356)

2.2 ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 "เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางจิตวิทยา ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจและด้านทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิตกับแนวทางการปฏิบัติงานของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย" ซึ่งปัจจัยทางจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติกิจ ดังนี้

2.2.1) ปัจจัยทางจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีดังนี้

1.) การรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจ มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจว่าสามารถปฏิบัติงานในส่วนของกิจสงฆ์และพัฒนาชุมชนได้ จะเห็นได้ว่าพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจอยู่ในระดับสูงมาก บ่งบอกว่าพระนิสิตมีการรับรู้ความสามารถของตนในการ ปฏิบัติศาสนกิจสูง อาจเป็นเพราะว่าพระนิสิต มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและความคาดหวังสูง ด้วยในการอยากเห็น 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สงบสุขและเพื่อให้การช่วยเหลือประชาชนที่ นับถือศาสนาพุทธและเป็นขวัญกำลังใจแก่ชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของทฤษฎี Bandura ในข้อ 2.1.1 (Bandura,1978 : 344-356) และยัง สอดคล้องกับคำอธิบายของ Bandura (Bandura ,1977: 191 -215) ที่กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจความเชื่อความสามารถของตนเองว่า จะสามารถทำได้แค่ไหน ขึ้นอยู่กับระดับความเชื่อในความสามารถ (Level of Self-Efficacy) ความเข้มแข็งหรือความเชื่อมั่นในความสามารถ (Strength) และความเป็น สากลทั่วไป (Generality) ดังนี้ 1.) ระดับ ความเชื่อในความสามารถ (Level of Self-Efficacy) ของบุคคลในการกระทำพฤติกรรมต่างๆ จะผันแปรตามความยากง่ายของ

สิ่งที่ต้องทำ บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับต่ำก็จะทำงานที่มีลักษณะง่ายๆ ซึ่งถ้ามอบหมายให้ทำงานยาก ก็จะไม่ประสบความสำเร็จ แต่บุคคลที่มีความเชื่อในความสามารถของตนเองสูง ก็จะชอบทำงานที่ยากท้าทายและสามารถทำงานที่มีความยากลำบากได้ 2.) ความเข้มแข็งหรือความมั่นใจในความสามารถ (Strength) ความเชื่อหรือการรับรู้ของบุคคลในความสามารถของตนเองที่จะประเมิณการกระทำของตนเอง ถ้าเชื่อในความสามารถของตนเอง หรือมีความมั่นใจในตนเองสูงหรือมีความมั่นใจมาก บุคคลจะแสดงความมานะพยายามทำกิจกรรมให้สำเร็จตามที่ตั้งใจ 3.) ความเป็นสากลโดยทั่วไป (Generality) ความเชื่อในความสามารถของตน หรือความมั่นใจในประสบการณ์และความสำเร็จของตนเองที่นำไปปฏิบัติในสถานการณ์คล้ายๆ กัน ตัวอย่างเช่น ผู้ป่วยโรคกล้ามเนื้อหัวใจตายที่สามารถปฏิบัติออกกำลังกายในระยะฟื้นฟูได้ในขณะที่อยู่ในโรงพยาบาล ทั้งนี้เนื่องจากเขาเชื่อว่าตนเองสามารถที่จะออกกำลังกายได้ภายใต้การดูแลของแพทย์ แต่เขาอาจจะไม่มีความเชื่อนี้ก็ได้ เมื่อเขาต้องกลับไปออกกำลังกายด้วยตนเอง ที่บ้านโดยที่ไม่มีแพทย์คอยดูแล ความเชื่อในความสามารถของตนเองและความคาดหวังในผลลัพธ์ของการกระทำ มีความสัมพันธ์กันอย่างมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาจันทร์ธรรม อินทรีเกิด (วารสารพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อการพัฒนา ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม 2553: 55-56) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตนเองในการทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของประทีป จินนี (วารสารพฤติกรรมศาสตร์ : Journal of Behavioral Science), Vol 6, No 1. 2000:71-72) พบว่า การรับรู้ความสามารถของตน

ด้าน การทำงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิภาพการทำงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

2.) ทศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า พระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีทศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งถือว่าอยู่ในระดับสูงมาก ก็บ่งบอกถึงพระนิสิตมีทศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้สูงมีความรู้สึกที่ดีการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่วนมุมมอง ความคิดเห็น ความรู้สึกและความเชื่อเกี่ยวกับการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น พระนิสิตรู้สึกชอบการปฏิบัติงานใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างมาก เห็นได้จากปฏิกิริยาว่า มีความรู้สึกชอบช่วยเหลือสังคม เป็นขวัญกำลังใจประชาชนในชุมชน เป็นผู้รักชาติวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ของคนในชุมชน มีความเสียสละ เชื่อในความสามารถของตนเองว่าจะช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน และการปฏิบัติกิจในการสืบทอดพระพุทธศาสนา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งไม่แปลกอะไรเลยกับการที่พระนิสิตรู้หน้าที่ของตัวเองว่าต้องเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของกรองแก้ว อยู่สุข (2537:31) ที่ได้อ้างแล้วในข้อ 2.1.2 และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของวิภาวี สิมเนตร (2552 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ทศนคติด้านสถานที่ทำงานของพนักงานที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานโดยรวมนั้นอยู่ในระดับดี มี

ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และทศนคติด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลของพนักงาน ที่มีผลต่อพฤติกรรมการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับดี และยิ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภาณุพงศ์ สยังกุล (2547: บทคัดย่อ) พบว่า ทศนคติต่อการปฏิบัติหน้าที่ให้บริการและการปฏิบัติงานในชุมชนอยู่ในระดับดีมาก

3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานพัฒนาเพื่อเป็นแนวทางการปฏิบัติกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดังนี้

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1) ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและหน่วยงานที่รับผิดชอบควรเสริมสร้างให้ให้มีการรับรู้ความสามารถของตน โดยจัดฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการสร้างแรงจูงใจ ปรับปรุงการเรียนการสอน เนื้อหาการสอนบรรยากาศในการเรียน สร้างองค์ความรู้ในการเรียนให้เกิดกับพระนิสิต ปรับปรุงสถานที่เรียน สิ่งแวดล้อม เป็นต้น เพื่อเป็นการเพิ่มทักษะความพร้อมในการปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิตสูงขึ้น

3.1.2) ทศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ผู้บริหารและหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่รับผิดชอบควรเสริมสร้างทศนคติในการไปปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิต เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม ต่อประเทศ โดยเฉพาะ

เมื่อทัศนคติต่อการไปปฏิบัติศาสนกิจ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้อยู่ในระดับมาก จะพบว่า การเสียสละโดยไม่หวังสิ่งตอบแทนจะเป็นตัวตัดสินใจที่จะไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยความรู้จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมให้การไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ดียิ่งขึ้น ดังนั้น ผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้รับผิดชอบหลักสูตรควรส่งเสริมสร้างทัศนคติที่ดีของพระนิสิตในการเสียสละไปปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดภาคใต้ให้มากขึ้น

3.1.3) จากผลการวิจัยความสัมพันธ์พบว่า ด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจกับทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับแนวทางการปฏิบัติกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อย่างเด่นชัด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ควรให้ความสำคัญของด้านการรับรู้ความสามารถของตนในการปฏิบัติศาสนกิจกับทัศนคติในการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของพระนิสิต ด้วยการให้พระนิสิตที่ประสบความสำเร็จการปฏิบัติศาสนกิจใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้มาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานในส่วนต่างๆ และฝึกปฏิบัติ ซึ่งอาจเริ่มจากงานที่ง่ายก่อนเพื่อให้พระนิสิตที่ยังไม่เคยปฏิบัติศาสนกิจเห็นแบบอย่างของการทำงานของผู้ที่มีประสบการณ์ แล้วเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและมีทัศนคติที่ดี ซึ่งจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการไปปฏิบัติศาสนกิจมากยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1) ควรศึกษาปัจจัยทางจิตวิทยา ด้านอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจของพระนิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เนื่องจากอาจมีปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการปฏิบัติศาสนกิจ เช่น ระดับความคิดเห็นของประชาชนในชุมชน หรือการนับถือศาสนาของคนในชุมชน ภูมิลำเนาเดิมของพระนิสิต เนื่องจากอาจมีผลต่อทัศนคติการปรับตัว หรือการยอมรับของประชาชนในสังคม

3.2.2) ควรทำการศึกษาเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างอื่น ที่มีลักษณะการปฏิบัติในลักษณะเดียวกันและสภาพแวดล้อมใกล้เคียงกันเพื่อหาแนวทางในการปฏิบัติต่อไป

บรรณานุกรม

- กรองแก้ว อยู่สุข. (2537). *พฤติกรรมองค์การ*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประทีป จินฉ. (2000). *วารสารพฤติกรรมศาสตร์*. (Journal of Behavioral Science), Vol 6, No 1. : 71-72)
- พระมหาจันทร์ธรรม อินทรีเกิด. (2553). *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*. ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม : 55-56)
- วิภาวี ลีเมเนตร. (2552). *ทัศนคติที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการทำงาน*. กรณีศึกษา : บริษัท เนวาร์ตน์ พัฒนาการ จำกัด (มหาชน). สารนิพนธ์ บธ.ม. (การจัดการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภานุพงศ์ สยังกุล. (2547). *ทัศนคติในการทำงานบริการและการปฏิบัติงานในชุมชนของผู้สำเร็จ*. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย. วิทยาลัยการสาธารณสุขสิรินธร จังหวัดตรัง.
- สุภาศพรณ ตั้งตรงไพโรจน์. (2549). *เจไอคืออะไร*. พิมพ์ครั้งแรก: พฤษภาคม. กรุงเทพมหานคร. สำนักพิมพ์ : openbooks. หน้า 12.
- อารง สุทธาศาสน์. (2524). *ปัญหาความขัดแย้งในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : พัทธการประชา. หน้า 69.
- Bandura, Albert. (1978). *The Self System in Reciprocal Determinism*. American Psychology.
- _____. (1977). *"Self Efficacy : Toward Unifying of Behavioral Change."* Psychological Review. 84 :191 -215